

SANT CUGAT, TERRA D'ARTISTES? O PARLEM-NE QUE DEMA ES FESTA

El benivolgut amic Canals i Guals ha posat en circulació una frase que comença a portar cua:

Sant Cugat, terre d'artistes. Ara els cotxes, els vidres dels aparadors i les carpetes de les nenes que fan C.O.U. l'escampen arreu del Vallès. Però ja potser és hora que ens replantejem col·lectivament la funció de l'art a St. Cugat aprofitant l'avinentsa d'aquest eslògan. En primer terme cal considerar uns factors elementals, sabuts però no pas per això bandejats: individualisme de l'artista, context capitalista de promoció comercial de l'objecte artístic, muntatge global de prevalença d'hom qui fa art, manca gairebé absoluta de relació entre productor no assalariat o diguem-ne artista (per no dir-ne el "clow" o bufó de la burquesia com no recordo qui ho deia) i col·lectivitat organitzada en una determinada estructura d'aparell d'Estat. Els trets són colpadors tot i que no vull fer, ara i ací, una tirallonga de casus belli entre art i societat.

Sobre l'eslògan esmentat ja se'n comencen a dir de molt grosses i també de molt gruixudes, però com que les converses de cafè encara funcionen, i molt, al nostre país —a tall d'exemple cal citar que la **Gran Enciclopèdia Catalana** va nèixer tot dinant un parell d'amics— ens hem de començar a preocupar per veure quan la base, o sigui els qui durant vuit o deu hores, diàries, és clar, fem anar el mall, el pinzell, el teler o la màquina d'escriure, menem endavant, o si més no intentem menar, una política cultural (llegiu artística) que

respongui als interessos populars dels nostre poble.

Fer, una vegada l'any, el Sopar de l'Artista, i no fem esment del preu car això és una simple qüestió de detall (fixem-nos només en el preu d'una entrada en un cinema d'art i assaig, en un teatre o, simplement, el de l'entrada d'una "boite") adobat amb els retrats finals de l'Artista de l'Any, els parlaments de rigor i l'auto-servei dels plats és, francament, voler i no poder. Voler oferir uns canals nous de "Comunicació & Participació, S.A." i no poder-ho fer com les masses populars desitgen. Tenir por de respondre als interessos col·lectius, voler que segeueixen a les "minories pensants locals" —sense òbvia relació amb les èlites intel·lectuals del país—, marcar les directrius de l'art a la ciutat que ha denegat ajuda a l'ensenyament del català, és, també, seguir pas a pas les conclusions a les quals arriba No am Chomski tot parlant dels "mandarins", dels nous cervells oligarques desvinculats de la realitat dels interessos objectius i col·lectius.

El poeta de Roda de Ter, Miquel Martí Pol té un llibre on ha fet l'inventari del seu poble. Fent una simple paràfrasi de canvi de nivell podem fer l'inventari artístic de St. Cugat com la cantarella d'un infant en recitar posem per cas els deu manaments:

- 1 Reial Monestir.
- 1 Concurs Anual de pintura ràpida.
- 1 Escola Catalana de Tapissos.
- 1 o més concerts de música clàssica a l'any.
- 1 o més fàbriques de pedra picada.
- 1 Anuari Artístic.
- 1 Centre d'Art amb butlletí, locals, cursets, etc.
- 1 Premi Anual: L'Artista de l'Any.
- 1 Sopar de l'Artista.

1 Escola Internacional de Pintura Mural.

5 Galeries d'Art.

1 Mostra Poètic Anual

1 Possible Biennial de Pintura i Escultura.

100, si fa no fa, productors d'art. y poca cosa més, si no m'oblido de res.

Pot garantir aquest "material" un eslògan con el que corre pels carrers? D'acord que no totes les ciutats catalanes tenen això, i ni encara que ho tinguin el valor "qualitatiu" (allò del rigor, del treball seriós, etc.) pot compararse amb el nostre. Però la mare dels ous rau al mateix indret de sempre. Praxis. Què fer? L'empresa privada del sector econòmic més agresiú, el terciari, sector de serveis (bancs, publicitat, financeres, assegurances..) han donat un pas vers el futur com a inversió de capital en plus vàlua constant i permanència inmutable davant crisis econòmiques, polítiques, etc.: una vinculació amb la societat que les allea mitjançant l'exhibició pública d'obres d'art monumentals (tapissos, murals, grans quadres...) en llurs oficines i despatxos o també mitjançant la creació de borses d'estudi, de premis per a gent jove o de la zona d'"influència" de l'empresa, etc. Noms con March, Bankunion, etc. comencen a ser coneguts dins el món de l'art per un simple raó de motivació final econòmica no pas artística.

Evidentment aquestes mesures dels centres econòmics de primera línia, les troba el treballador artístic totes fetes i el seu poder decisorí és nul envers les mateixes. tan sols la xerrada de cafè... I, de fet, les accions per tornar l'art al poble o, més ben dit, per enlairar l'art que el poble té en potència i l'artista que hi ha arrelat ens ofereix, són força nombroses; tot

amb tot, tan sols amb imaginació, motivació ferma, treball constant i manca d'obstacles de l'Administració es poden menar avant.

Des de fa temps es parla d'una fabulosa Biennal de Pintura i Escultura. Molt bé. Encara que tot hagi anat torrentera avall, què en treu el jubilat, l'infant, la dona de la llar, l'obrer de la Condiesel o l'estudiant de l'Autònoma d'aquesta prodigiosa Biennal Artística? Ben poca cosa: unes notícies a la premsa que li serveix per a embolicar l'esmorzar, el peix o la carn comprat el dissabte al matí al mercat o el llibre "dedicat" de Maspero o Edicions Catalanes de París. Certament podria visitar l'exposició però passarà, segurament com als Museus del Capii Casals on la gent fa cua per entrar-hi.

Els interessos populars rimem primer amb la supervivència vital (menjar, jeure, vestir...) i no amb surrealisme, hiperrealisme, conceptualisme i tapís de crin d'euga. Resta clara la situació estructural, per no usar un altre mot, i la minsa eficàcia de l'artista dins el canvi de relacions de propietat dels mitjans de producció, moll de l'os de la qüestió que ens afecta. Ara bé, a la nostra vila no hi ha espais verds, ni tantes d'altres coses fonamentals, però el creador no ha de fer una feina que pertany a uns altres homes. Uns reflecteixen la realitat objectiva que envolta els santcugatencs i altres la transformen d'acord amb els eternals interessos minoritaris de situació de poder. Es allò de canviar alguna cosa per tal que res no canviï. L'artista palesa el seu món, el negociant el transforma i el polític és amb simbiosi amb els dos per anar seguint la roda de moli amb la qual no combreguem.

L'artista no pot oferir solucions teòriques. Jo mateix, si no sóc ni mestre de la meua persona, malgrat ser llicenciat en una ciència de la conducta humana, com puc ser mestre d'altri? I la manca de mestres la sentim però el sol fet de prendre posició i lluitar des d'una plataforma que es lligui als sempre tan anomenats i sempre tan poc servits interessos populars, ja és prou eficaç com a pas inicial d'unió, tàctica no pas ideològica, envers la col·lectivitat del Vallès on reposen els nostre ossos després de la jornada, feixuga, laboral.

S'ha parlat força dels murals que es volien fer en uns carrers de la vila, de les places ornamentades amb motius plàstics, escultòrics, etc., tot convertintles altra volta en epicentre del repòs i la conviència ciutadana. Quan les classes populars prenen la fresca cap al tard en una cadira a la vora del portal i la feien petar animadament amb els veïns hi havia una comunicació. Avui això és història i no es tracta pas de desembolicar mòmies ja solidificades. Ara, sembla, que se n'hagin anat en orris les espontànies relacions de comunicació. Malgrat els canvis de temps una simple passejada, en un capvespre qualsevol, ens fa veure una munió d'homes, dones i infants, asseguts on asseguts on poden bo i comentant el gol d'en Pirri (o Cruyff), les cuixes de la Monroe (o la Welch), l'increment de les hores extraordinàries o els mals temps (atur professional i tota la pesca) que s'apropen. El poble és al carrer i les nostres capes dirigents semblen tenir l'ull tapat. Tot usant el refranyer popular uns poden dir referint-se als qui demanem o exigeixen, ves a saber! espais verds, parcs naturals, jardins i zones infantils, art al carrer... que "brams

d'ase no arriben al cel" però algú pot respondre: "ja pots bramar si l'ase no vol veure."

Fer de les places uns llocs mínimament confortables (bancs, jardins, una fonteta i quatre arbres) no és convertir la ciutat en un paradís, és un símptoma del desig col·lectiu de fer-la més humana, més agradable, menys gàbia en definitiva. I als artistes, aquí, hi tenim molt a dir i a fer. Però la gestió dels interessos populars no sembla ser duta, malgrat la bona voluntat, és clar, (i l'infern n'està ple de bones voluntats voluntats) envers aquesta finalitat.

Realment, escèptic que és hom, em sembla que haurem de continuar demanant subvencions pel concurs anual de pintura ràpida infantil, per una exposició col·lectiva de fotografies o pintures de la vila, afirmar que entre tots ho farem tot i ensenyar als amics forasters la bellesa lítica dels rocs cenobítics del "nostre" estimat Monestir. Així la consciència petit-burguesa continuarà recreant-se tot digerint l'arròs a la cassola després de veure l'eslògan de "Sant Cugat, terra d'artistes" i demà, festa! I cap a la platja falta gent!

JOSEP M. FIGUERES